

NVEs prioriteringer og tiltaksgjennomføring

Vassdragsforbundet 25.mars 2019

Ingrid Haug

NVE

Seksjon for vassdragskonsesjoner

- En av fem seksjoner i konsesjonsavdelingen
- 18 personer
- Variert fagbakgrunn
- Ansvarsområder
 - Vilkårsrevisjoner
 - EUs Vanndirektiv
 - O/U knyttet til større anlegg
 - Konsesjonskraft og Konsesjonsavgifter
 - Flomhåndtering

Konsesjonsavdelingen *Rune Flatby*

- Energikonsesjon, KE
Arne Olsen
- Nettkonsesjon KN
Lisa Hammer
- Ny Vannkraft KNV
Øystein Grundt
- Vassdragsinngrep KI
Gry Berg
- Vassdragskonsesjon KV
Carsten Jensen

Vanndirektivet i NVE

- Konsesjonsavdelingen har ansvaret for koordineringen av vanndirektivet i NVE
- Hver vannregion har fått sin kontaktperson i NVE som skal være fast medlem av VRU
- Etablert tverrfaglig fastgruppe i NVE
- Deltagelse i EU-grupper, Direktoratsgruppe og prosjektgrupper

Innhold

- Vassdragslovgivningen
- Virkemidler for tiltak (revisjon, omgjøring, innkaling)
- Kraftanlegg i vannområde Mjøsa
- Nasjonale føringer og prioriteringer
- Avveininger og hensyn

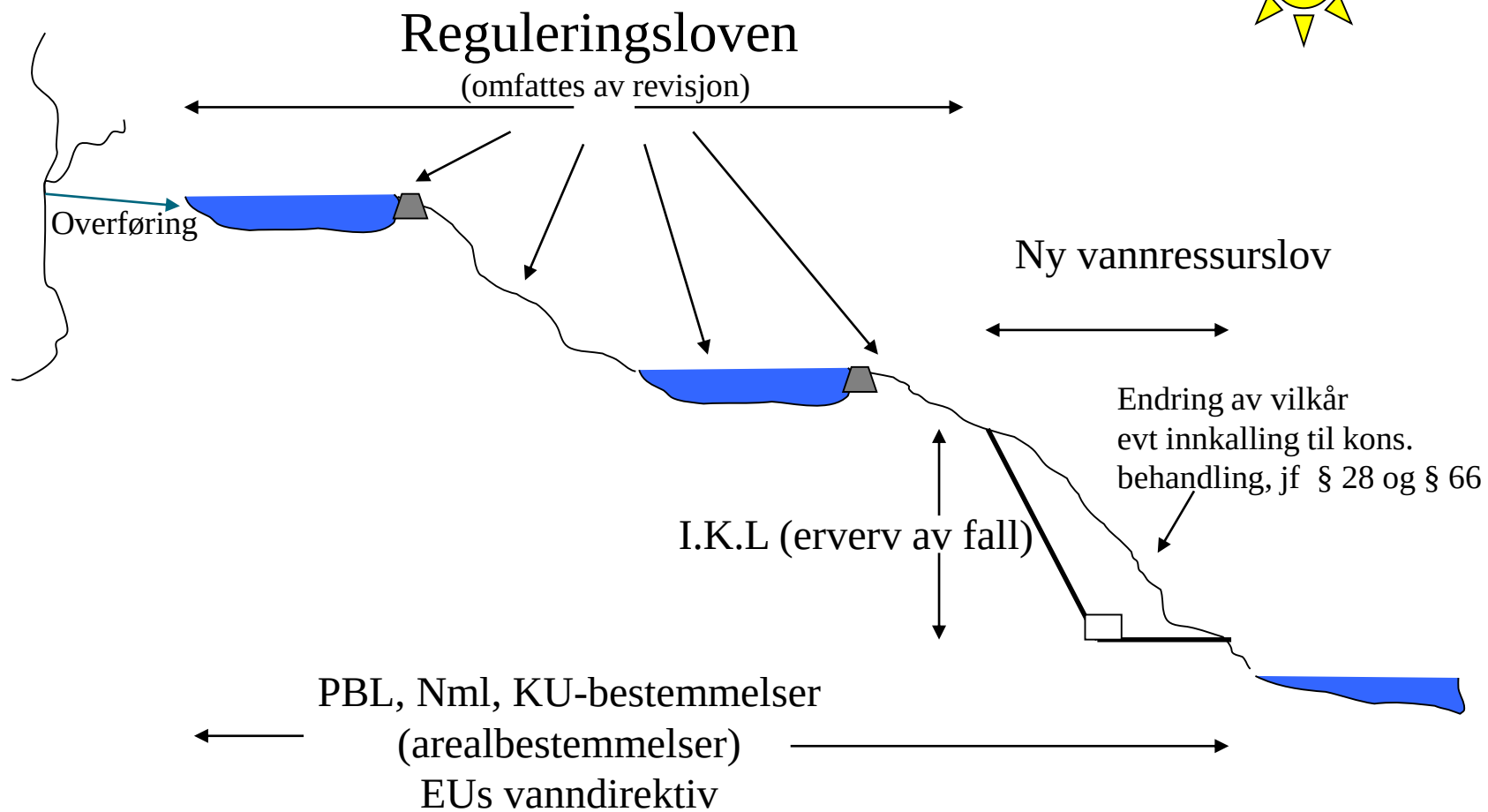
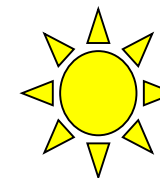
Fotos: NVE

Påvirkninger – NVEs sektoransvar

- Vannkraft
- Vannuttak
 - Drikkevann
 - Settefisk
 - Snøproduksjon
- Flomanlegg
- Bekkelukkinger/åpninger
- Gamle fløtningsdammer
 - Fiskevandringstiltak
 - Nedlegging
- Ulike restaurerings- og biotoptiltak
- Vandringstiltak gjennom kulverter mv.

Vassdragslovgivningen

Konsesjonsvilkår

- Motarbeidelse av drukkenskap og smughandel med berusende drik

- Bruk av kun norske arbeidere

- Naturforvaltning

- Forurensning

- Terskler, biotoptiltak, erosjon, mm

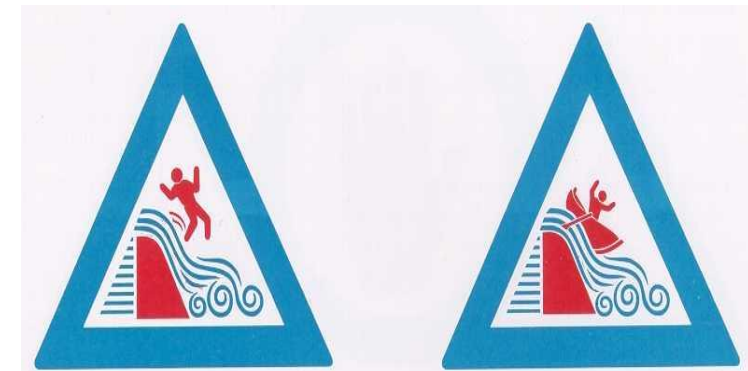
- Manøvreringsreglement (vannslipp)

11. ¶

¶

Konsesjonæren er forpliktet til å rette sig efter de bestemmelser, som vedkommende regjeringsdepartement gir til motarbeidelse av drukkenskap og smughandel med berusende drik blandt den befolkning, som er knyttet til anlegget. ¶

¶

Tiltak som kan pålegges ved bruk av miljøvilkår

- Naturfaglige undersøkelser
- Utsetting av fisk og utlegging av rogn
- Fiskepassasjer/-trapper
- Utfisking mot overbefolkning
- Tiltak mot forsurening, begroing
- Biotopforbedringer, gytegrus, terskler

Virkemidler for miljøforbedrende tiltak i regulerte vassdrag

- Revisjon av konsesjonsvilkår (vrgl § 8)
- Omgjøring av konsesjoner (vrl § 28)
- Innkalling av konsesjonsfrie anlegg (vrl § 66)
- Endring av manøvreringsreglement (post 4)
- Pålegg i medhold av gjeldende vilkår
- Konsesjonær kan selv søke om endringer
- Frivillige tiltak

Vilkårsrevisjon

Tidsubegrensede konsesjoner over 50 år

- Formål: Bedre miljøforholdene i regulerte vassdrag. Modernisere konsesjonsvilkårene
- Hva kan endres?
 - Standardvilkår (naturforvaltning)
 - Minstevannføring
 - Miljøtilpasset driftsvannføring
 - Magasinrestriksjoner
- Hva kan ikke endres?
 - HRV og LRV i magasiner
 - Restriksjoner som umuliggjør utnyttelse av hele reguleringen
 - Konsesjonens varighet, nedlegging
 - Privatrettslige forhold
 - Normalt ikke økonomiske vilkår

Avsluttede vilkårsrevisjoner

- Vinstra 2008
- Tesse 2011
- Veo-overføringen 2016
- Mesna 2017
- Selbusjøen og Dragstsjøen
- Årdal i Rogaland
- Skjerka
- Håkvik
- Skoddeberg

- 9 revisjoner ferdigbehandlet
- 10 revisjoner i OED
- 24 revisjoner til behandling i NVE
- 10 krav om vilkårsrevisjon
- Flere ikke påbegynte 2027 og 2033 saker

Innkalling og omgjøring

Omgjøring av vilkår (vrl § 28) :

I **særlige tilfeller** kan myndighetene (NVE/OED) oppheve, endre eller sette nye vilkår av hensyn til allmenne eller private interesser.

- Eks. Hunderfossen, Mesna krv.

Innkalling av konsesjonsfrie anlegg (vrl § 66):

I særlige tilfeller kan myndighetene (NVE/OED) kalle inn eldre, konsesjonsfrie anlegg til konsesjonsbehandling dersom det foreligger **sterke miljømessige hensyn**.

- Eks. Vinkelfallet, Follebu

Saksgang

- Krav fra representant for allmenne interesser
- Konsesjonær kommenterer
- NVE vurderer/åpner sak
- Krav om revisjonsdokument/søknad (6 mnd)
- Høring (1-3 mnd)
- Befaring
- NVE innstiller til OED/Vedtak
- Vedtak av Kongen i statsråd

Sentrale fagtema

— Fisk og fiske

- Frie vandringsveier for viktige fiskebestander
- Anadrome, langtvandrende, storørret

— Landskap og friluftsliv

- Minstevannføring
- Magasinrestriksjoner

— Øvrig naturmangfold

- Prioriterte arter og naturtyper
- Villrein
- Elvemusling

Andre problemstillinger

- Sjølgjerde
- Båtdrag
- Terskler
- Opparbeiding og merking av turstier
- Biotopforbedrende tiltak
- Merking av skjær
- Oppdatering av høydegrunnlag
- Fiskeutsettinger
- Erosjonstiltak
- Midler til opphjelp av fisk og vilt
- Merking av usikker is
- Tilrettelegging for bading
- Samiske interesser
- Kryssing av elver

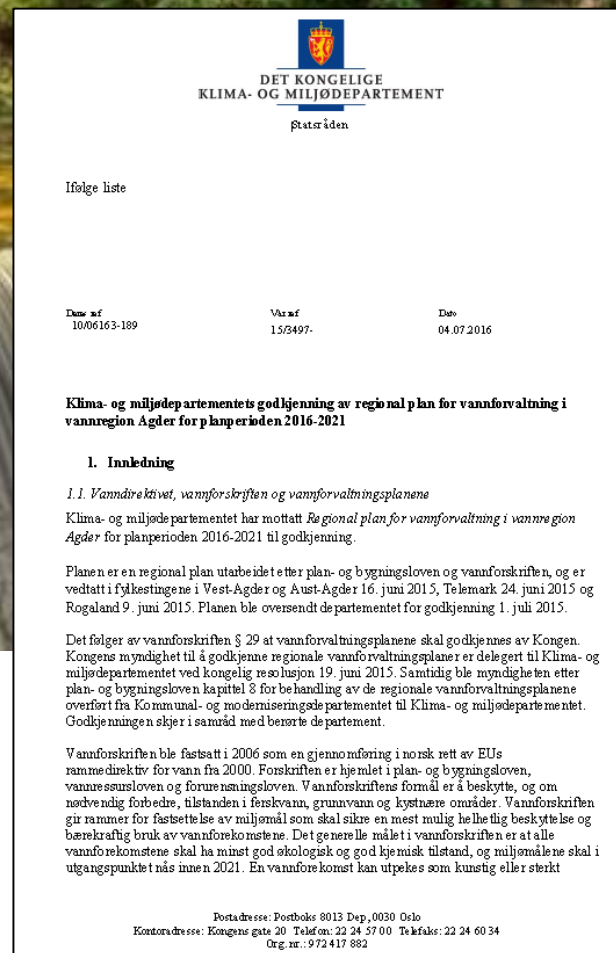
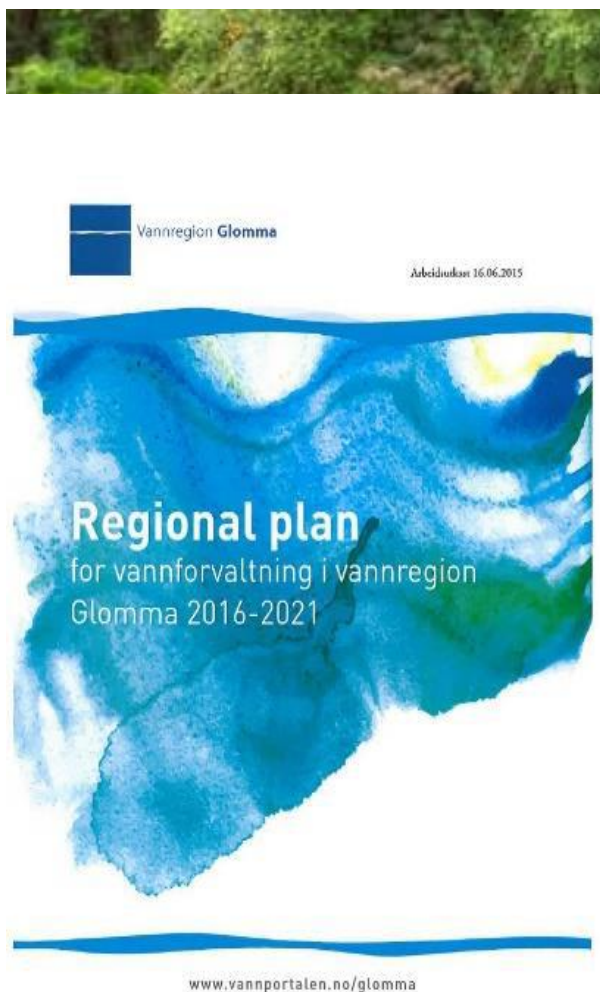

Nasjonale føringer/prioriteringer

- Revisjonsrapporten (NVE Rapport 49/2013)
 - Nasjonal gjennomgang
 - Felles faglig råd fra Miljødirektoratet og NVE om hvilke vassdrag som skal prioriteres ved revisjoner.
 - Vassdrag som antas å gi store miljøforbedringer med lite/moderat krafttap (I.I).
- EUs vanndirektiv
 - Regionale forvaltningsplaner godkjent KLD 2016
 - NVE prioriterer saker med miljømål 2021 etter vanndirektivet (deretter 2027/2033)
- EUs fornybardirektiv
 - Forpliktelser til å øke andelen fornybar energi innen 2020
 - Vannkraft - Norges største kilde til å nå fornybarandelen
- Energimeldingen 2016
 - Økt fokus på regulerbarhet (flom, forsyningssikkerhet)

Regionale vannforvaltningsplaner + godkjenningsbrev = Godkjente planer

Vedlegg 2 - vannforekomster med miljømål som kan medføre krafttap:

Vannforekomst ID	Vannforekomst-navn	Naturlig /SMVF	Økologisk tilstand/potensial	Miljømål	Frist for måloppnåelse
012-1797-R	Dokka fra Kjølua til Kvernsebekken	SMVF	MOP	GØP	2021
012-2864-R	Begna - Bagn til Eidsfoss	SMVF	MOP	GØP	2027
012-1155-R	Begna mellom dammen og Bagn	SMVF	SDOP	GØP	2027
012-895-R	Tisleia mellom Tisleifjorden og Vadset	SMVF	MOP	GØP	2021
012-885-R	Nedre Tisleia	SMVF	MOP	GØP	2021
012-1409-R	Nøra	SMVF	MOP	GØP	2027
012-2346-R	Drammenselva Døvikfoss til Hellefoss	SMVF	MOP	GØP	2021
012-2335-R	Snarumselva - Kista	SMVF	SDOP	GØP	2033
012-2363-R	Snarumselva fra Kaggen-Gravfoss	SMVF	MOP	GØP	2033
012-646-R	Snarumselva	SMVF	MOP	GØP	2033
012-2508-R	Vikerfossen	SMVF	MOP	GØP	2027
012-1071-R	Åvella mellom Svartvatnet og Randsfjorden	SMVF	MOP	GØP	2027
012-2825-R	Ustedøla	SMVF	DØP	GØP	2021

Godkjente miljømål som kan medføre krafttap

Tidsfrist	2021	2027	2033
Revisjon	11	11	25
Innkalling	5	12	4
omgjøring	1	5	1
Gj. Vilkår	1	2	1
Antall saker	18	30	31

Godkjente miljømål som kan medføre krafttap i vannregionen

Miljømål:	Sak:	Igang satt:	Virkemiddel
2021	Mesnavassdraget – Øvre del	Ferdig	Revisjon/fornyelse
2027	Rendalsoverføringen/Savalen	Pågående	Revisjon
	Vålå/Vinkelfallet	Krav	§66/frivillig
	Hunderfossen	Pågående	§28 /gj.vilkår
	Gausavassdraget/Follebu krv		§66/frivillig
	Hundselva	Delvis pågående	§66 og gjeldende vilkår
	Alle kraftverkene i midtre Glomma (Strandefoss, Skjefstadfoss, Braskereidfoss, Kongsvinger, Funnefoss, Rånåsfoss, Bingsfoss)		Ulike virkemidler
	Femund/Trysilelva (Sagnfossen,Lutufallet, krv. Sverige).		Ulike virkemidler
2033	Raua		Vilkårsrevisjon
	Mesna nedre del	Krav	Gj.vilkår/§28
	Brøbølvassdraget		Vilkårsrevisjon

Mesnavassdraget

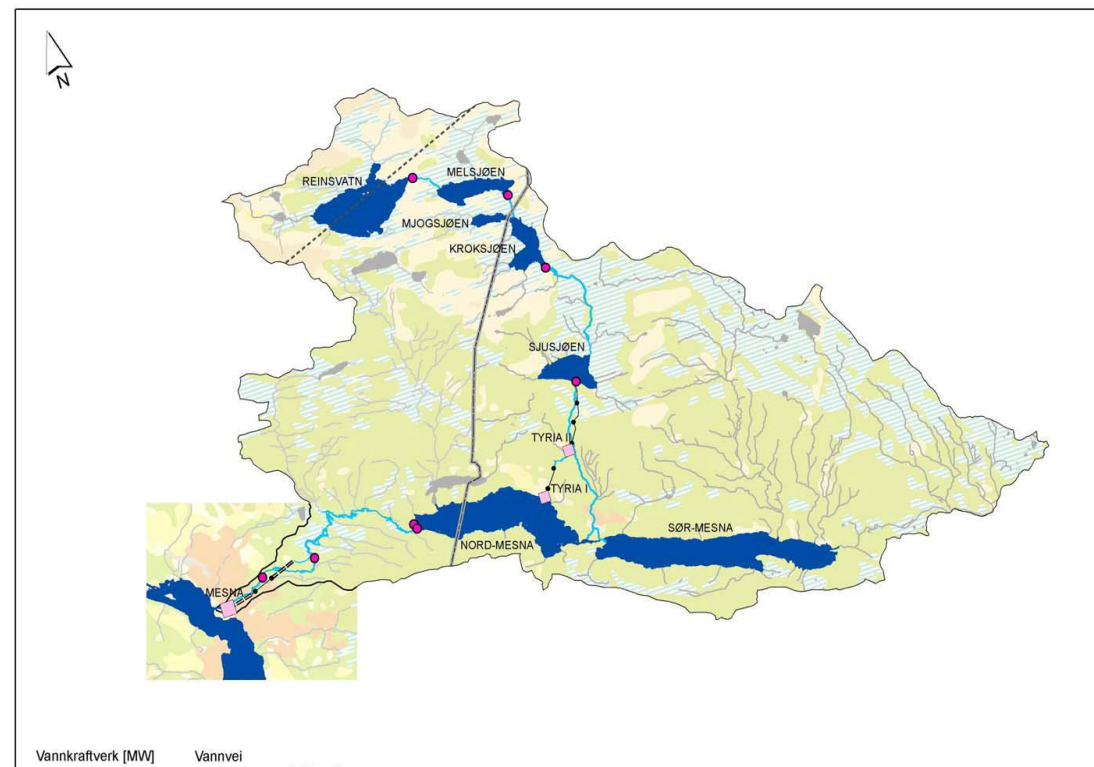
(Øyeren-Sjusjøen-Lillehammer)

Øvre del (2021) - Revisjon/Fornyelse

- Vedtatt ved Kgl.res. våren 2017
- Miljømål nådd ?

Nedre del (2033) – eks.vilkår/§28

- Krav om endra manøvreringsreglement/mvf

Gudbrandsdalslågen (2027)

Vålå/Vinkelfallet

- 7,1 MW/ 25 GWh
- Konsesjonsfritt
- Miljømål: Styrket fiskebestand (Storørret)
- Tiltak: minstevannføring, biotoptiltak (gjennomført)
- Krav om innkalling (§66)

Hunderfossen §28

- 112 MW/ 600 GWh
- Konsesjon
- Miljømål: Styrket storørretbestand
- Tiltak: Utbedre fiskepassasje. Miljøtilpasset vannføring. Optimalisere lukebruk.
- Krav om omgjøring i 2008 (§28) – Pågående frivillig prøvereglement

Gausavassdraget

Raua (2033)(I.I)

- 1.1 MW
- Reguleringskonsesjon
- Miljømål: Styrket fiskebestand
- Tiltak: Miljøtilpasset vannføring.
- Vilårsrevisjon . Ingen krav

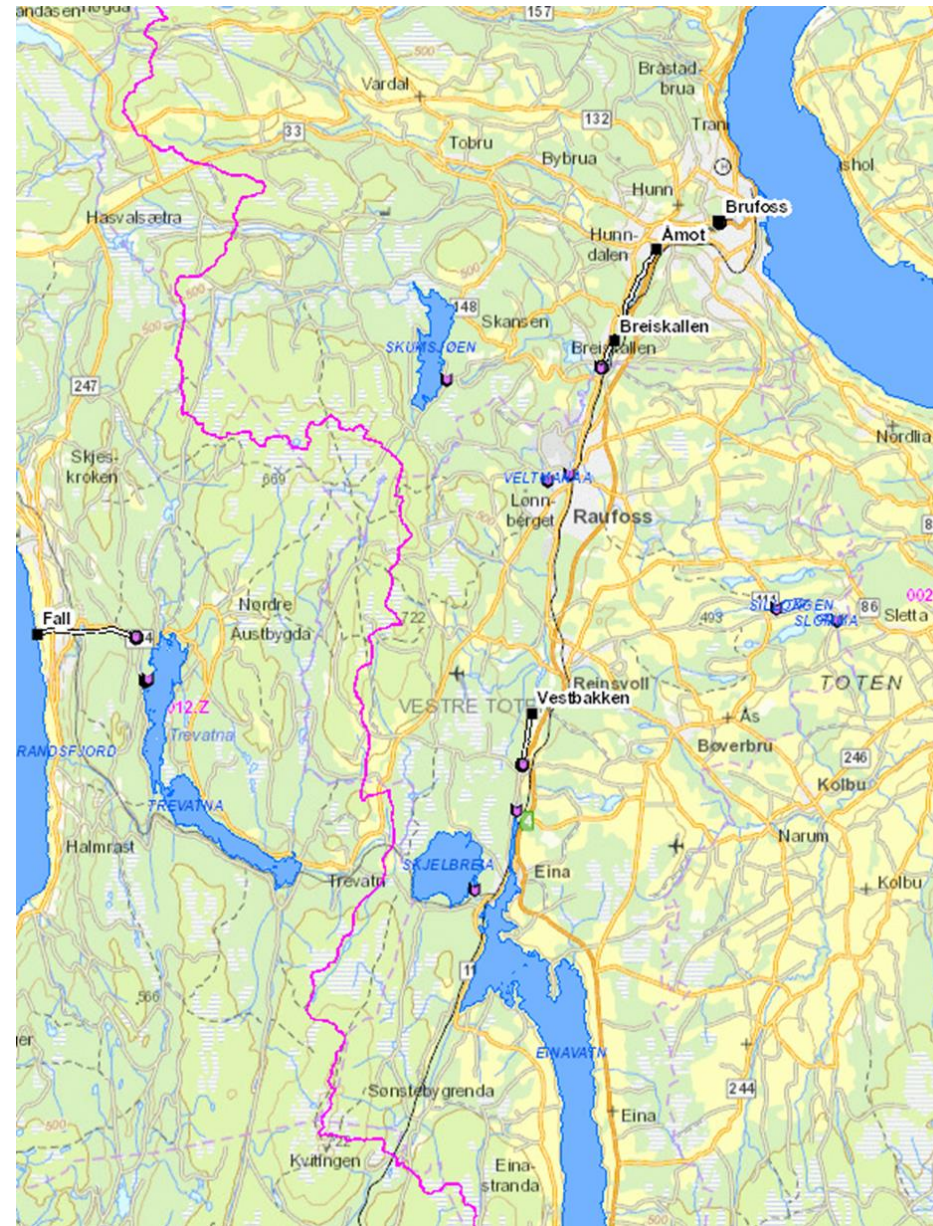
Follebu kr. (2027)

- 0,4 MW
- Konsesjonsfritt
- Miljømål: Styrket fiskebestand
- Tiltak: Sikre storørretens vandring forbi kraftverket. Ombygging/vedlikehold fisketrapp.
- Innkalling §66. Ingen krav

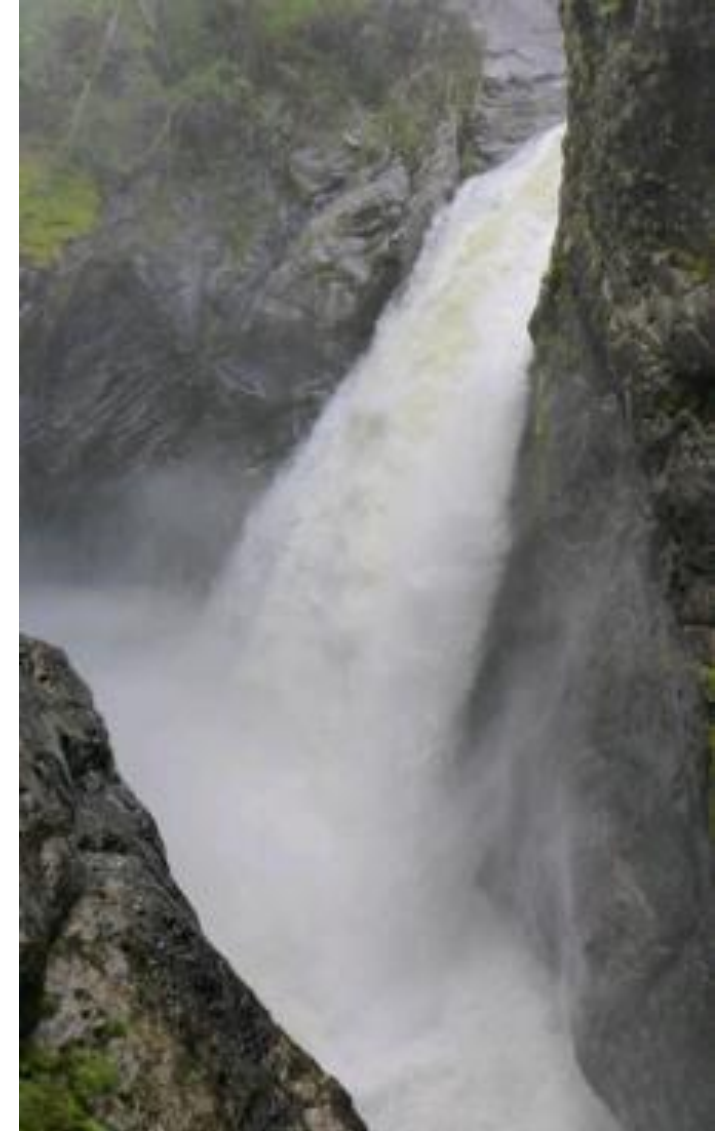
Hunnselva (2027)

- 4 små kraftverk (602 MW)
- Øvre del (Fiskevolldammen - Vestbakke kry) – konsesjonsfri §66
- Nedre del (Breiskallen, Åmot og Brufoss kry) . Konsedert – nylig pålagt minstevannføring
- Miljømål: styrke fiske/storørretbestand
- Tiltak: justert manøvrering, vilkår, omløpsventil, biotoptiltak
- Ulike påvirkninger

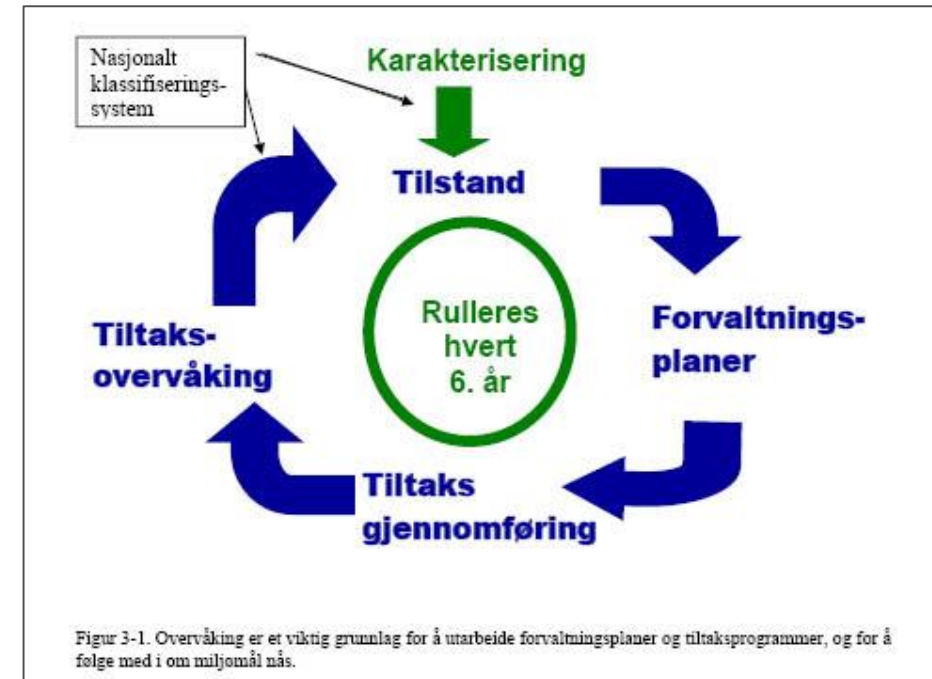
NVEs oppfølging av vannforvaltningsplanene

- NVE har plikt til å vurdere foreslåtte tiltak i vannforekomster med «godkjente miljømål»
- Ikke plikt til å gjennomføre
- Vurderingene gjøres i medhold av sektorlovgivningen (vannressursloven, vassdragsreguleringsloven og gjeldende konsesjonsvilkår)
- Relevante tiltak blir grundig vurdert, bedre kunnskapsgrunnlag enn i vannforvaltningsplanene, utdypende avveining av fordeler og ulemper
- NVE kan derfor konkludere med at tiltak i planen ikke gjennomføres

Omtale av miljøtilstand og miljømål i NVEs saksbehandling

- Omtale av vannforekomst – hentet fra Vann-nett
- Diskusjon rundt hvilke tiltak som er egnet til å bedre miljøtilstanden innenfor vår sektor
- Kost/nytte vurdering av hvert enkelt tiltak
- Ingen konklusjon på hvilke tilstand som nåes
- Vannforekomsten kan ha andre påvirkninger.
- Summen av tiltak gjennomført for alle sektorer avgjør om miljømålet er nådd

Avveininger og hensyn

- Miljøforbedringer vs kraftproduksjon
- Mest mulig miljø vs minst mulig krafttap
- Forsyningssikkerhet og fleksibilitet
- Verdien av regulerbarhet
- Flomforhold
- Effekter av klimaendringer
- Bidra med fornybar og utslippsfri kraftproduksjon
- Miljø vs klima

Helhetlig vannforvaltning = balansere ulike hensyn

Tiltak – avveininger

Tiltak	Påvirkning	Avveies bl.a. mot
Minstevannføring	Vil normalt medføre større eller mindre produksjonstap	Kraftproduksjon Forsyningssikkerhet
Magasinrestriksjoner	Medfører normalt mindre produksjonstap, men kan redusere reguleringssevnen og øke flomrisikoen	Reguleringsevne Forsyningssikkerhet Fleksibilitet Flomrisiko
Miljøtilpasset driftsvannføring	Medfører normalt ikke produksjonstap, men kan påvirke fleksibilitet og kraftverksøkonomi	Fleksibilitet i produksjonen
Biotoptiltak, fiskepassasjer m.v.	Påvirker ikke produksjonen m.v.	Kostnader for iverksetting og drift

Oppsummering

- Økt fokus/innsats på revisjon/omgjøring/innkalling fremover
- Prioriterer 2021 og 1.1 vassdrag
- Formål å få på plass moderne vilkår og forbedre miljøtilstanden i regulerte vassdrag
- Vi har nødvendige virkemidler for å få til miljøforbedringer
- Skjønnsmessig avveining av fordeler og ulemper.

Vilkårsrevisjon

Vanndirektivet

Felles mål

Bedre
miljøtilstanden

Takk for oppmerksomheten!

Mer info på:

www.nve.no/konsesjonssaker/

www.varsom.no

<https://atlas.nve.no>